

Forfatter: Jacobsen, J. P.

Titel: Samlede Værker I Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup

Citation: Jacobsen, J. P.: "Samlede Værker I Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup", i Jacobsen, J. P.: *Samlede Værker I Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup*, udg. af Morten Borup ; Georg Christensen , 1924-29, s. 157. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
<https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-jacob01val-shoot-idm139811112741200/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Værker I Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup

X.

Der blev saa stille i Gaarden den Foraarsdag, da Hestenes Hovslag var døet bort i det Fjerne. Endnu stod alle Døre aabne efter Afskedsstundens Travlhed, endnu stod Bordet dækket, hvorved Ulrik Frederik havde spist, hans Salvet laa endnu ved hans Couvert, saaledes som han havde krammet den sammen, og fugtige Spor af hans store Ridestøvler var endnu synlige hele Gulvet over.

Derhenne ved det store Pillespejl havde han trykket hende til sit Bryst, kysset og kysset hende til Farvel og søgt at trøste hende ved svorne Løfter om snarligt Gjensyn.

Uvilkaarligt gik hun hen for Spejlet som for at se, om det ikke havde holdt hans Billede fast, saaledes som hun for et Øjeblik siden, indesluttet i hans Arme, havde set det. Hendes egen cusomme, forknytte Skikkelse, hendes blege, forgrædte Ansigt mødte hendes søgende Blik inde bag Spejlets glatte, blanke Flade.

Porten blev lukket i dernede, Tjeneren tog af Bordet, og Nero, Passando, Rumor og Delphin, hans kjæreste Hunde, der havde været lukket inde, løb med ynkelig Piben, snusende til Sporene, rundt i Stuen. Hun vilde kalde

dem hen til sig, men kunde ikke for Graad. Passando, den store, røde Rævemynde, kom hen til hende, hun knælede ned og klappede den og strøg den, men den logrede kun adspredt med Halen og saae hende med store Øjne lige op i Ansigtet og peb og peb.

Hine første Dage, — hvor dog Alt var tomt og trist, hvor langsomt Tiden randt, og hvor knugende tungt Ensomheden laa paa hende, og hvor Længslen saa imellem var skjærende skarp som Salt i en aaben Vunde.

Ja, det var de første Dage, men da det saa ikke var nyt længer og blev ved at komme Altsammen, Mørket og Tomheden, Længslen og Sorgen, Dag for Dag, som et Snevejr, der falder Flok paa Flok, den ene langsomt dalende Flage efter den anden, da kom der en underlig Haabløshedens Sløvhed og Ro over hende, ja næsten som en Følelsesløshed, der sætter sig lunt tilrette i Sorgens Hygge.

Og saa var det pludseligt igjen helt anderledes.

Alle Nerver spændte i den højeste Pirrelighed, alle Aarer bankende af livstørstigt Blod og hendes Fantasi saa fuld som Ørkenens Luft af farverige Billeder og daarende Syner.

I slige Dage følte hun sig som en Fange, der utaalmodigt ser sin Ungdomstid, Vaar paa Vaar, glide gold forbi, uden Blomster, mat og øde, stadigt svindende, aldrig kommende. Og det var hende som Tidens Sum

blev talt hende til Time-Hvid for Time, og som hver af dem med Klokkelagets Klang faldt klirrende ned for hendes Fødder og smulnedes og blev til Støv, og da kunde hun i kvalfuld Livslængsel vride sine Hænder og skribe som i Pine.

Sjældent viste hun sig ved Hoffet eller hos sin Slægt, thi Etiketten fordrøede, at hun holdt sig hjemme, og da hun kun var meget lidt stemt til at paaskjønne Besøg, ophørte disse snart, og hun var ganske overladt til sig selv.

En lad Mathed blev snart Følgen af denne ensomme Grublen og Sørgen, og hele Dage og Nætter i Rad blev hun liggende til sengs og søgte her at holde sig i en halv vaagende, halv slumrende Tilstand, der affødte æventyrlige Drømme, som i Klarhed langt overgik den sunde Søvn's taagede Drømmebilleder, saa de næsten var som virkelige, og gav en kjærkommen Erstatning for det Liv, hun savnede.

Dag for Dag blev hun mere og mere pirrelig, saa den mindste Larm voldte hende Smerte, og hun kunde faa de sælsomste Indfald og pludselige, vanvittige Ønsker, der næsten maatte vække Tvivl om hendes Forstand.

Der var vel ogsaa kun et Straas Bredde mellem Vanviddet og denne sælsomme Lystenhed, som betog hende efter at udføre en eller anden fortvivlet Handling, blot for at udføre den, ikke fordi hun havde mindste

Grund dertil, ja ikke en Gang rigtig ønskede det.

Saaledes hændte det undertiden, naar hun stod ved det aabne Vindue, lænet til Vinduesposten og saae ned i den stenlagte Gaard dybt under hende, at der foer igjennem hende en fristende Drift til at kaste sig derned, blot for at gjøre det. Men i det samme Nu havde hun i Fantasien gjort Springet, og hun følte den skjærende, kjølige Kildren, som Spring fra høje Steder frembringer og hun foer fra Vinduet ind i det Inderste af Stuen, rystende af Angst og med Billedet af sig selv, liggende blodig nede paa de haarde Sten, saa tydeligt for sig, at hun maatte gaa til Vinduet igjen og se ned, for at jage Billedet bort.

Mindre farlig og af en lidt anden Natur var den Lyst hun følte, naar hun, hvad der stundom hændte, kom til at se paa sin blottede Arm, og næsten nysgjerrigt fulgte de blaa og dunkeltviolette Aarers Løb under den hvide Hud, den Lyst, hun da følte til at bide ned i dens hvide Runding, og hun fulgte virkelig sin Lyst og bed som et grunt lille Rovdyr Mærke paa Mærke, men saasnart det gjorde rigtig ondt, holdt hun straks op og gav sig til at kjæle for den stakkels mishandlede Arm.

Til andre Tider kunde hun, bedst som hun sad, finde paa at gaa ind og klæde sig af, blot for at svøbe sig i et tykt, rødt Silketæppe og mærke det blanke Stofs kjøligt

glatte Berøring eller for at lægge en iskold
Staaalklinge nedad sin blottede Ryg.

Af saadanne Indfald havde hun mange.

Efter fjorten Maaneders Fraværelse vender saa Ulrik Frederik hjem.

Det var en Julnat. Marie kunde ikke sove, hun laa og lyttede paa den langsomt pibende Sommernatsvind, urolig af aiskens ængstende Tanker.

De sidste otte Dage havde hun ventet Ulrik Frederik hver Time i Døgnet, ønskende hans Komme, frygtende hans Komme.

Vilde Alting blive igjen som i gamle Dage, for fjorten Maaneder siden? — det syntes hende nej det ene Øjeblik, ja det andet. Hun kunde nu ikke rigtig tilgive ham den Spaniensrejse, hun var bleven saa gammel i al den Tid, saa forsagt og stilfærdig, og nu kom han hjem, vant til Glands og Tummel, friskere og mere ungdommelig end før, og fandt hende bleg og falmet, tung i Sind — tung i Gang, slet ikke den Gamle, og i det første Møde vilde han være saa fremmed og kjølig overfor hende og det vilde gjøre hende endnu mere forskræmt, og han vilde vende sig fra hende, men aldrig vilde hun vende sig fra ham, nej, nej, hun vilde vaage over ham som en Moder, og naar Verden gik ham imod, saa vilde han komme til hende, og hun vilde trøste ham og være ham saa god, savne for hans Skyld, lide og græde,

gjøre Alt for hans Skyld. — Saa syntes det hende igjen at saasnart hun saae ham, vilde Alt være som det var, jo, de stormede gennem Stuen, som kaade Pajer, stimedede og støjede, og Væggene gav Gjenlyd af Latter og Jubel og Krogene hviskede med Kys —.

Som hun tænkte sig det saadan, faldt hun i en let Blund og det larmed og legte ind i hendes Drømme, og da hun vaagnede, larmed det endnu, raske Fodtrin lød paa Trapperne, Porten slog op, Døre lukkedes, Vogne rumlede paa Gaden og Hestehove skræbede i Stenbroen.

Det er ham! tænkte hun, sprang op, greb det store, stukne Sengetæppe, og svøbt i det som en Kaabe, ilede hun ind gennem Værelserne. I Storstuen standsede hun, der stod en Bissepraas i en Træstage nede paa Gulvet og brændte, et Par af Lysene i Armstagerne var tændte, Tjeneren var løben fra disse Forberedelser af luttet Travlhed. Det talte derude. Det var Ulrik Frederiks Røst, hun skjælvede af Bevægelse.

Døren gik op og med Hat paa Hovedet og Kappe omkring sig stormede han ind, vilde gribe hende i sine Arme, men fik kun fat i hendes Haand, for hun foer tilbage, han saae saa fremmed ud, hun kjendte ikke hans Dragt, han var bleven saa brun og saa fyldig, og under Kappen var han i en sælsom Klædning, hun aldrig havde set Mage til, det var den nye Mode med lang Vest og skindbræmmet Kjole, og den forandrede helt

hans Figur og gjorde ham endnu mere ukjendelig.

„Marie,“ raabte han, „min hjerte Pige,“ og han vred hende hen til sig, saa det væredede i hendes Haanded og hun vaandede sig af Smerte. Men han mærkede det ikke, han var temmelig drukken, thi Natten var ikke varm, og de havde bedet godt i den sidste Kro.

Det hjalp kun lidt Marie stred imod, han kyssede og klappede hende vildt og ubændigt. Endelig slap hun dog fra ham, og med blussende Kind og bølgende Barm flygtede hun ind i den nærmeste Stue; saa kom hun dog i Tanker om, at det maaske var en vel sølsom Velkomst og vendte tilbage.

Ulrik Frederik stod paa samme Plet, helt forvirret, delt imellem Bestræbelsen for at faa sin omtaagede Forstand til at fatte, hvad der foregik, og Anstrængelsen for at hægte Hagekrogen i sin Kappe op, men hans Tanker og hans Hænder var lige hjælpeløse. Da nu Marie kom tilbage og friede ham for Kappen, kom han paa, at det Foregaaende nok skulde være Spøg og brast ud i en skogrende Latter, slog sig paa Laarene, vred og vendte sig, ravende som han var, truede skjelmisk ad Marie og lo fornøjet og godmodigt, havde aabenbart noget Spøgefuldt, han vilde sige, begyndte ogsaa paa det, men kunde ikke faa det frem, og sank endelig ganske opløst og lattergreben ned paa en Stol, stønnende og gispende af al den Leen.

med et lykkeligt, bredt Smil over hele Ansigtet.

Lidt efter lidt veg Smilet for et døsig Alvor, saa rejste han sig op og gik i tavs, misfornøjet Majestæt frem og tilbage over Gulvet, stillede sig omsider op ved Kaminen, foran Marie, med den ene Arm i Siden, den anden støttet paa Gesimsen og saae overlegent — stadig tynget af den stærke Rus — ned paa hende.

Han holdt nu en lang, usammenhængende Fuldmændstale om sin egen Storhed, om den Ære, der var viist ham udenlands, og om den store Lykke, det var for Marie som en menig Adelsmands Datter, at have til Gemal En, der om han havde villet, kunde have hjemført en Prindsesse af Blodet. Han gik derefter uden Grund over til at sige, at han vilde være Herre i sit Hus, og truede Marie, at hun skulde være saa lydige, saa lydige, han vilde ingen Rasonering høre paa, ikke et Kny, ikke eet; hvor højt han ogsaa havde hævet hende, saa blev hun dog altid hans Slave, hans lille Slave, lille søde Slave, og nu blev han saa mild som en legende Los, græd og smiskede og trængte med hele en drukken Mands Ihærdighed ind paa hende med grove Kjærtegn og plumpe Elskovsord — uundgaaelige, uafviselige.

Næste Dags Morgen vaagnede Marie længe før Ulrik Frederik.

Det var næsten med Had, hun betragtede

den sovende Skikkelse ved hendes Side. Hendes Haandled var hovnet op og var ganske ømt fra hans voldelige Velkomsthilsen igaar-aftes. Der laa han med de kraftige Arme under den stærke, laadne Nakke; sorgløst, trodsigt, syntes det hende, aandede det brede Bryst, og der var et dorsk, mæt Smil paa de røde, fugligt glindsende Læber.

Hun blev bleg af Harme og rød af Undseelse ved at se paa ham. Næsten fremmed for hende ved den lange Adskillelse, var han trængt ind, pukkende paa hendes Kjærlighed som sin Ret, overmodig vis paa hele hendes Sjæls Hengivenhed og Tilbøjelighed, som En er vis paa at finde sine Møbler staaende, hvor de stod, da En gik ud. Vis paa at være savnet, vis paa at Længsels Klager havde svunget sig fra hendes skjælvende Læber henimod ham i det Fjerne, vis paa at alle hendes Ønskers Maal var hans brede Favn —.

Da Ulrik Frederik stod op, fandt han hende halvt siddende, halvt liggende paa en Løj-bænk inde i den blaa Stue. Hun var bleg, Ansigtstrækkene slappe, Øjnene nedslagne, og den syge Haand laa mat ned i hendes Skjød, svøbt i et Kniplingslommeløklæde; han greb efter den, men hun rakte ham langsomt den venstre og heldte med et smerteligt Smil Hovedet tilbage.

Ulrik Frederik kyssede smilende den fremrakte Haand, kom med nogle spøgefulde Bemærkninger om hans Tilstand igaar-aftes og undskyldte sig med, at han, saalænge han var

i Spanien, aldrig havde faaet en eneste god Rus, fordi Spanierne slet ingen Forstand havde paa at drikke, og han tilføjede, at naar han skulde være ærlig, saa drak han heller den uægte Alikant og Malagavin fra Johan Lehus Stuc eller fra Bryhanskjældereren, end det ægte, søde Djævelskab, der vankede dernede.

Marie tav.

Frokostbordet stod dækket og Ulrik Frederik spurgte, om de ikke skulde spise.

Marie skulde Ingenting have, hun bad ham undskylde, han maatte spise ene, hun havde ingen Madlyst, og hendes Haand gjorde saa ondt, han havde rent kvæstet den.

Saa fik han da at vide, hvor skyldig han var, og han vilde endelig se den syge Haand og kysse den, men Marie skjulte den hurtigt i sin Kjøles Folder og saae paa ham, som han sagde, med et Blik som en Tigerinde, der forsvarer sit værgeløse Afkom. Han bad længe, men det hjalp ikke, saa satte han sig leende tilbords og spiste med en Appetit, der levende mishagede Marie. Roligt kunde han imidlertid ikke sidde, han maatte hvert Øjeblik løbe til Vinduet og se ud, for alle Gakens hjemlige Scener var ham saa nye og kurieuse, og han fik snart ved denne idelige Løben den halve Opdækning spredt rundt omkring i Stuen, hans Øl stod i det ene Vindue, Brødkniven laa i det andet, hans Serviet hang over Vasen paa den forgyldte Gueridon og en Kringle laa paa det lille Bord i Krogen.

Endelig blev han færdig og satte sig hen ved Vinduet og sad længe og saae ud, snak-kende til Marie, der henne fra sin Løjbænk kun svarede ham sjældent eller slet ikke svarede.

Omsider rejste hun sig og gik hen til Vinduet, hvor han sad. Hun sukkede og saae tungsindigt ud i Luften.

Ulrik Frederik smilte og drejede med stor Ihærdighed sin Signetring rundt paa Fingeren.

„Skal jeg puste paa den kranke Haand?“ sagde han i en klagende, medlidende Tone.

Marie rev Kniplingstørklædet af Haanden uden at sige et Ord og blev ved at se ud.

„Den tager Kuld, den lille Stakkel,“ sagde han og saae et Øjeblik op.

Marie støttede, tilsyneladende tankeløst, den syge Haand mod Vindueskarmen og spillede med Fingrene, som paa et Klavikordium, frem og tilbage, ud af Solen og ind i Vinduespostens Skygge og ud af Skyggen og ind i Solen igjen, frem og tilbage.

Ulrik Frederik saae med smilende Velbehag paa den smukke, blege Haand, der som et vevert, smidigt, lille Kattedyr leged og tumled i Karmen, krummed sig som til Spring, drejed og vendte sig, skød Ryg, tog Tiløb hen til Brødkniven, rullede med Skaftet, krøb tilbage, lagde sig fladt ned i Karmen, listed sig langsomt hen til Kniven igjen, snocde sig smidigt i Greb om Skaftet, løftede Bladet og lod det spille blankt i Solen, fløj saa op med Kniven...

I samme Nu lynede Kniven ned imod hans Bryst, men han værgede med Armen, og Klingens skar igjennem hans lange Kniplingsmansketter ned i Ærmet og han hugged den til Side ned paa Gulvet, sprang med et Forførdelsesraab op, saa Stolen tumled tilbage, Altsammen i eet kort Sekund, ligesom med en eneste Bevægelse.

Marie var dødbleg, hun klemte Hænderne op mod sit Bryst, hendes Blik var stift og forfærdet, det stirrede hen paa den Plet, hvor Ulrik Frederik havde siddet, saa sænkede Øjelaagene sig, en skærende, død Latter trængte sig over hendes Læber, og hun sank om paa Gulvet, lydløst og ganske langsomt, som støttet af usynlige Hænder.

Dengang hun lagde sig med Kniven, havde hun pludselig lagt Mærke til, at Ulrik Frederiks Kniplingskjorte stod aaben og blottede hans Bryst, og i samme Øjeblik var den meningsløse Drift opstaaet hos hende, at hugge det kolde, blinkende Blad ind i det hvide Bryst, og hun gjorde det; ikke fordi hun ønskede at dræbe eller blot at saare ham, maa-ske kun fordi Kniven var kold og Brystet varmt, eller mulig fordi hendes Haand var syg og svag og Brystet stærkt og sundt, men først og fremmest fordi hun ikke kunde lade være, fordi hendes Vilje ingen Magt havde over hendes Hjerne, eller hendes Hjerne ingen Magt over hendes Vilje.

Ulrik Frederik stod bleg og støttede sig med Haandfladerne paa Frokostbordet, han

skjælvede, saa Bordet rystede og Fadene klirrede mod hinanden. Frygt var ellers ikke blandt hans Egenskaber eller Mod blandt hans Mangler, men dette var kommet saa uanet, var saa vanvittig ubegribeligt, at han kun med Spøgelsesrædsel kunde tænke paa den Skikkelse, der laa livløs og stille paa Gulvet henne ved Vinduet. Burrhis Ord om Faren, der blinkede i en Kvindes Haand, klang for ham, han sank paa Knæ og bad; for al rimelig Sikkerhed, al forstandig Tryghed var vegen fra Jordelivet og al menneskelig Vished ogsaa, thi det var Himlen selv, der regjered, ukjendte Gejsters Indflydelse, der styred, overjordiske Magter og Tegn, der bestemte. Hvorfor skulde hun ellers ville dræbe ham, hvorfor, Gud, du Almægtigste, hvorfor, hvorfor? ... Fordi det skulde være. Skulde.

Næsten stjaalent tog han Kniven op, brækkede Bladet over og kastede Stumperne ind i den tomme Kamin.

Endnu rørte Marie sig ikke.

Hun var da ikke saaret? nej, Kniven var jo blank, og der var ingen Blod paa hans Mansketter, men hun laa saa stille, dødsens stille; han ilede hen til hende og løftede hende op i sine Arme.

Marie sukkede, slog Øjnene op, saae stivt og dødt ud for sig, saae paa Ulrik Frederik, og hun slyngede sine Arme om ham, kyssede og kjærtegnede ham, men sagde ikke et Ord. Hun smilede vel saa lykkelig og glad, men

der var en spørgende Angst i hendes Blik, hun saae henad Gulvet som om hun søgte Noget, greb saa pludselig Ulrik Frederik om Haandlede og følte paa hans Ærme, og da hun saae, at det var udrevet og Mansketten flænget, skreg hun i Forfærdelse.

„Saa gjorde jeg det dog,“ raabte hun fortvivlet, „aa Gud i din højeste Himmel, bevar min Forstand, saa mindelig jeg beder! — Men hvorfor spørger du intet?“ sagde hun til Ulrik Frederik, „hvorfor slænger du mig intet fra dig som en forgiftig Eddersnog! Alligevel, Gud skal vide, jeg intet har Skyld eller Andel i, hvad jeg gjorde; det kom saadan paa mig, der var det, der tvang mig, jeg svær' dig min højeste Helgens Ed, der var det, der styred' min Haand; men du tror det intet, hvor kan du ogsaa?“ og hun græd og jamred.

Men Ulrik Frederik troede hende ganske. Det var jo den fuldeste Bekræftelse af hans egne Tanker, og han trøstede hende med gode Ord og Kjærtegn, skjøndt han følte en hemmelig Rædsel for hende som den, der var et stakkels vanvittigt Redskab i arge Gejsters usalige Vold. Og han overvandt ikke denne Rædsel, uagtet Marie Dag for Dag opbød al en klog Kvindes Kløgt for at vinde hans Tillid. For havde hun hin første Morgen svoret i sit Hjærte, at Ulrik Frederik skulde faa Lov til at udfolde al sin Elskværdighed og bruge alt sit Taalmod for at vinde hende igjen, saa svor hendes Opførsel

nu lige det Modsatte; hvert Blik var en Bøn, hvert Ord et ydmygt Løfte, og i tusinde Smaa-ting, i Dragt og Lader, i snilde Overraskelser og sarte Hensyn tilstod hun ham, hver Time paa Dagen, sin inderlige, længselsfulde Kjærlighed, og havde hun kun havt Mindet om hin Formiddags Optrin at overvinde, da var Sejren ogsaa bleven hende vis.

Men større Fjender stod hendes Sag imod.

Ulrik Frederik var draget bort som fattig Prinds fra et Land, hvor den mægtige Adel ingenlunde betragtede en Konges uægte Børn som mere end sin Lige. Enevælden var endnu saa ung, og den Betragtning, at Kongen var en Mand, der købte sin Magt ved at give sin Magt, saa saare gammel. Det Halvguds-skjær, der i senere Tider omstraaiede den absolute Arveherre, om det end alt var tændt, det var dog endnu kun spagt og spædt og blændede Ingen, der ikke stod altfor nær.

Fra dette Land drog Ulrik Frederik til Phillip den Fjerdes Hær og Hof, og her blev han overvældet med Gaver og Æresbevisninger, udnævntes til Grand d'Espagne og behandledes paa lige Fod med Don Juan d'Autria, thi de Spanske Konge lod sig det være magtpaaliggende, i hans Person at hylde Frederik den Tredie og ved overvættets Gavmildhed og Naade at udtrykke sin Tilfredshed med Regjeringsforandringen i Danmark og sin Anerkjendelse af Kong Frederiks sejkronede Bestræbelser for at indtræde i de absolute Herskeres Række.

Løftet og beruset af al denne Hæder, som ganske forandrede hans Opfattelse af hans egen Betydning, saae Ulrik Frederik snart, at han havde handlet utilgivelig letsindigt i at gjøre en menig Adelsmands Datter til sin Gemalinde, og Tanker om at lade sin egen Ubesindighed gaa ud over hende, Tanker om at lade hende ophøje og om at lade sig skille fra hende, krydsede i broget Forvirring hinanden under hans Rejse hjem, og da nu den overtroiske Frygt for, at hans Liv var truet af hende, kom til, tog han den Beslutning, indtil han kunde skjønne, hvad der videre var at foretage, at behandle hende koldt og ceremonielt, og at afvise ethvert Forsøg paa at vække det gamle, idyliske Forhold tillive igjen.

Frederik den Tredie, der ingeniunde var nogen ufin Jagttager, opdagede snart, at Ulrik Frederik ikke var vel fornøjet med sit Ægteskab og forstod ogsaa helt vel Grunden, og han benyttede derfor enhver Lejlighed til at fremdrage og udmærke Marie Grubbe, og overvældede hende med Tegn paa Gunst og Naade, og troede paa denne Vis at kunne hæve hende i Ulrik Frederiks Øjne og Yndest, men det hjalp ikke, det bidrog kun til at skabe en Hær af aarvaagne og misundelige Fjender rundt om den Udkaarne.

* * *

Den Sommer, som saa ofte ellers, boede Kongefamilien paa Frederiksborg.

Ulrik Frederik og Marie tog ogsaa derud, thi de skulde hjælpe med til at udfinde og optænke alle mulige Festligheder og Optog, som i September og Oktober skulde gaa for sig, naar Churfyrsten af Sachsen kom for at trolove sig med Prindsesse Anna Sofie.

Foreløbig var Hofkredsen derude ganske lille, først i Slutningen af August skulde den udvides, thi da skulde Prøverne paa Balletter og anden Lystbarhed begynde. Der var derfor meget stille, og de sled Tiden som de bedst kunde. Ulrik Frederik var næsten hver Dag paa lange Jagt- og Fisketoure, Kongen havde travlt med sit Drejelad og sit Laboratorium, som han havde ladet indrette i et af de smaa Taarne, og Dronningen og Prindsesserne baldyrede til den forestaaende Fest.

I den Allee, som fra Skoven fører op mod Laagen til lille Dyrehave, plejede Marie Grubbe at gaa sin Morgengang.

Hun var der ogsaa idag.

Højt oppe i Alleen lyste hendes kraprøde Robe skarpt mod den muldsorte Gang og det grønne Løv.

Langsomt kom hun nærmere.

Den sirlige, sorte Filthat, uden andet Smykke end en smal Perlelidse og en blinkende, sølvvindhættet Solitaire paa den opkrammede Sideskygge, sad let paa det i tunge Lokker opsatte Haar. Robelivet sad stramt og glat,

Ærmerne var snevre til ned imod Albuen, der blev de dybt opslidsede, hængende, agraferede over Slidsen med Perlemoder og forerede med ansigtsfarvet Silke. En tætvevet Kniplingsbredde skjulte de nøgne Arme. Røbeskjørtet, der bagtil slæbte en Smule, var paa Siderne højt ophæftet og faldt i rundede Folder kortelig af foran, og lod et sort og hvidt skraastribet Silkeskjørt tilsyne, saa langt, at Foden med de sortsviklede Strømper og perlespændte Sko netop kunde sees. I Haanden havde hun en Vifte af Svanefjer og Fjer af Ravne.

Tæt ved Laagen standsede hun, aandede i sin hule Haand og holdt den først for det ene, saa for det andet Øje, saa rev hun en Kvist af og lagde de kølige Blade paa de hede Øjelaag, men det kunde alligevel sees, at hun havde grædt. Saa gik hun ind ad Laagen, op mod Slottet, vendte tilbage igjen og slog ind paa en Sidegang.

Neppe var hun forsvunden mellem de mørkegrønne Buksbomhække, før der oppe i Alleen viste sig et sælsomt, skrøbeligt Par: et Mandfolk, der gik langsomt og vaklende som En, der nys var kommen op af en haard Sygdom, støttede sig til et Fruentimmer i en gammeldags Stoffes Kaabe og med en stor, grøn Skjærm for Øjnene. Manden vilde gaa hurtigere til, end han ret vel kunde aarke, og Fruentimmeret holdt igjen og trippede smaaskjændende med.

„Naa, naa!“ sagde hun, „bi at tage dine

Ben med, du flyver jo til som et vindt Hjul i en skjæv Vej, kranke Lemmer skal krankekelig bæres. Gaa nu stille! sagde hun ikke det, den kloge Kone i Lyng. Er det at stolpre afsted paa Ben, som der intet er mere Støtte og Stivelse i, end som i gammel Simel!“

„Herregud, da ogsaa for Ben det er!“ klynkede den Syge og standsede, da Knæene ry-stede under ham, „nu er hun helt af Syne,“ og han saae langeligt op imod Laagen, „helt af Syne! og der bliver ingen Lysfart i Dag, har Fourcøren sagt, og der er saa længe til imorgen!“

„Ja, ja, den Tid gaar nok, lille Daniel, og saa kan du hvile idag, saa er du saameget des stærkere imorgen, saa følger vi hende hele Skoven igjennem, fluks ned til Laagen, ja vi gjør, og nu gaar vi hjem, og saa skal du ligge paa den bløde Løjbænk og have et godt Krus Øl, og saa spiller vi Verkehring og saa kommer Reinholdt Vinskjænk, naar det høje Herskab har spiset af, og saa spørger du Nyt og vi faar os en god, trofast Lanter til Sol gaaer i Bjerger, ja, vi gjør, lille Daniel, ja, vi gjør!“

„Ja, vi gjør, ja, vi gjør!“ vrængede Daniel, „du med din Lanter og Spil og Verkehring! naar det brænder i min Hjørne som Løbe-bly og min Forstand er i vilden Vaade og — hjælp mig hen til Vejkanten, at jeg kan sætte mig lidt — saa, saa ... er jeg klog, Magnille? er jeg? — jeg er galen som en

Flue i en Flaske, hvad? Hille Kors og Sakrament! det er klog Mands Fart for en vanbaaren Vanbyrdig, ussel, ussel, rygbraaden Stakkarl, at æde sig op af højgalen Elskov til en Prindses Hustru, det er klogt, Magnille, at længes Øjnene ud af Hovedet efter hende, at gispe som en landsmidt Fisk efter at se kuns et Glimt af hendes Gestalt, at minde med sin Mund det Støv, hun har traadt, det er klogt, siger jeg! — aa, var der intet de Drømme, Magnille, hvor hun bøjer sig over mig og lægger sin hvide Haand paa mit pinefulde Bryst eller ligger saa stille og aander saa sagte og er saa kold og forladt og har Ingen til at værge sig, uden som mig . . . eller hvirvler forbi i et stakket Glimt, hvid, hvid som en nøgen Lilie! — men det er nichtige Drømmer, Røg og Tant kuns og fattige Luftblaser.“

De gik igjen.

Ved Laagen standsede de.

Daniel støttede sig med Armene paa den og stirrede op imellem Hækkene.

„Derinde!“ sagde han.

Stille og lys laa Dyrehaven med Sol i Luft og Sol i Løv. Kisel og Smaaskaar nede i Gangen kasted Lyset tilbage i dirrende Straalebundter, flyvende Edderkoppespind blinked gennem Luften og tørre Knopblade dalede vrikkende ned fra Bøgenes Grene, mens højt oppe mod den blaa Himmel Slottets hvide Duer tumlede sig med Solguld over de hurtige Vinger.

Fra en fjern Luth klang en lystig Dandse-melodi dæmpet derned.

„Saadan en Nar!“ mumlede Daniel. „Skulde En tro det, Magnille, at En, der har Indialands dyrbareste Demantsperle, vilde agte den ringe og løbe efter Skjærver af malet Glas! Marie Grubbe og — Karen Fiol! er han klog? og nu tænker de, han jagter, tænker de, fordi han lader Vildtskytten skyde til sig og kommer hjem med Horsgummer og Tredækkere i Bundter og Par, og imens saa stimer og fjaser han nede i Lyng med en Kjøbemø, en Carnaille — tvi, tvi, i Helvedes Hav for skidden Commerce! — og han er saa iversyg paa den Majmaanedskilling, at han knap tør vende sine Øjne fra hende en Dag tilende, mens ...“

Det rasled i Løvet, og Marie Grubbe stod lige foran ham indenfor Laagen.

Dengang hun drejede af ned i Haven, var hun nemlig gaaet ned til Indhegningen, hvor Elsdyrene og de Esrom-Kameler nu holdtes, og var derfra søgt hen til et Lysthus, lige tæt op mod Laagen. Her havde hun hørt Daniels Ord til Magnille og nu:

„Hvem er I?“ spurgte hun, „og var de sande, de Ord, I sagde?“

Daniel havde ondt ved at holde sig opret ved Laagen, saadan rystede han.

„Daniel Knopf, velbaarne Madame, den galne Daniel,“ svarede han, „bryd Jer intet om hans Snak, det løber ham saadan af Tungen, Redt og Uredt mellem hinanden, Hjerne-

avner og Tungetærsken, Tungetærsken og intet Andet.“

„I lyver, Daniel.“

„Ja, ja, Herregud! vist lyver jeg saa, det er troligt nok, for her, velbaarne Madame,“ og han pegede paa sin Pande, „her er det som en Jerusalems Forstyrrelse — nej dig, Magnille, nej dig høvisk og sig den velbaarne Madame Gyldenleu, hvor galen jeg er bleven, — vær intet undseendes! Herregud, vi har jo alle vores smaa Bræk og Skrøbeligheder! sig det kuns, Magnille, vi er jo ligegodt dog kuns saa galne, som Vorherre han gjør os.“

„Er han virkelig ret galen?“ spurgte Marie Magnille.

Magnille dyppede sig forvirret, greb efter Maries Kjoleflig ind mellem Laagens Tremmer og kyssede paa den og saae ganske forskrækket ud: „Aa nej, nej, er han intet, Gud have Lov.“

„Hun er ogsaa ...“ og Daniel slog med Haanden en Kreds i Luften, „vi passer paa hinanden, vi to Galne, saa vel vi kan, det er intet for det Bedste, men Herregud, Galne se, Galne gaa, ved fælles Hjælp de Graven naa, men der bliver intet ringet over dem, det maa intet være. Ellers Tak for god Efterspørgsel, mange Tak, mange Tak og Gud i Vold.“

„Bliv,“ sagde Marie Grubbe, „I er intet mere galen, end I gjør Jer selv. I skal tale, Daniel; vil I, jeg skal tro saa laveligt om Jer,

at I er Mellemand mellem hende, I nævnte, og min Hr. Gemal? vil I det?"

„En stakkels, galen Mand,“ klynkede Daniel og slog undskyldende ud med Haanden.

„Gud forlade Eder, Daniel, det er skjændigt Spil, I driver; jeg havde troet Eder saa meget, meget bedre!“

„Er det sandt, er det sandfærdigen sandt,“ raabte han ivrig og hans Øjne lyste af Glæde, „saa er jeg klog igjen, spørg mig kuns, bare spørg!“

„Var de sande, de Ord ...“

„Som Evangelium, men ...“

„Er I vis derpaa? I fejler intet?“

Daniel smilte.

„Er ... han der idag?“

„Er han paa Jagt?“

„Ja.“

„Saa ja.“

„Hvad er —,“ begyndte Marie igjen efter en lille Pavse, „hvad er hun for Slags Person, om I veed det?“

„Lille, velbaarne Madame, ret lille, rød og rund som et Løgæble, gesvadsig og munter, med leendes Mund og væver Tunge.“

„Men af hvad Folk er hun kommen?“

„For to Aar siden, eller halvtredie, var hun gift med en fransøsk Valet de chambre, som forløb Landet og lod hende blive siddendes, men hun sad intet ret længe, førend som hun, i Ledtog med en forgjældet Harpenist, satte ud for Paris og der og til Bryssel har hun været, til hun kom her tillands igjen iaar ved

Pindsedagstide. Hun har ellers et naturligt oplyst Hoved og angenehme Manerer, undtagen naar som er, at hun er drukken; det er nu al den Videnskab, jeg haver.“

„Daniel,“ sagde hun og standsede uvis.

„Daniel,“ svarede denne med et fint Smil, „er Eder nu og evindelig saa tro som Eders højre Haand.“

„Vil I da være mig til Hjælp? — Kan I komme over ... over en Vogn og en Age-svend, der er til at lide paa, saa fluks jeg giver Jer Varsel?“

„Ja, jeg kan, det kan jeg, en maadelig Time efter skal der holde en Vogn i Herman Blytækkers Vænge, op imod det gamle Fjælleskur. Lid I kuns paa det, velbaarne Madame.“

Marie stod et Øjeblik, som om hun betænkte sig. „Vi tales ved igjen,“ sagde hun saa, nikkede venligt til Magnille og gik.

„Er hun nu intet al Dejligheds Tresor, Magnille!“ udbrod Daniel og stirrede henrykt op ad Gangen, ad hvilken hun var forsvunden. „Og saa ædelig stolt,“ tilføjede han triumferende, „aa, hun vilde sparke mig bort, ret foragtendes sætte sin Hæl paa min Nakke og træde mig sagtelig ned i det ringeste Støv, om hun vidste, hvor djærvelig Daniel drømmer om hendes Person. — Saa brændendes skjøn og herlig! det sved mig i Hjærtet for hende, hun maatte fortro sig til mig, til mig! nedbøje sin Stoltheds majestætiske Palme ...“

men der er Fryd i den Sentiment, Magnille, Himmerigs Fryd, Magnilleke!“

Saa stavrede de af med hinanden.

At Daniel og hans Søster var komne til Frederiksborg, var gaaet saaledes til: den arme Livsens Korthed havde efter Scenen i Statafkroen fattet en afsindig Kjærlighed til Marie Grubbe. En fattig, fantastisk Kjærlighed, der Intet haabede, fordrede eller ventede andet end golde Drømme. Ikke mere. Og den Smule Virkelighed, der krævedes til at farve Drømmene med et svagt Skjær af Liv, fandt han i rigt Maal ved nu og da at se hende saadan som Lejligheden faldt, glimtvis nærved eller dragende forbi i det Fjerne. Men da nu Gyldenløve rejste bort og Marie aldrig tog ud, da voksede hans Længsel og steg og steg, til den var ved at gjøre ham vanvittig, og kastede ham omsider paa Sygelejet.

Da han svækket og ødelagt rejste sig igjen, var Gyldenløve kommen hjem, og af en af Marics Piger, som han havde i sin Sold, erfarede han, at Forholdet mellem Marie og hendes Gemal ikke var det Bedste, og denne Efterretning gav hans umulige Lidenskab ny Næring og ny Vækst, Fantasteriets overnaturlig frodige Vækst. Inden han endnu havde forvundet sin Sygdom saameget, at han ret kunde staa og støtte, rejste Marie til Frederiksborg. Han maatte følge efter, bide kunde han ikke. Han sagde, han vilde tage til den kloge Kone

i Lyngø for at blive fuldstændig helbredet, og hans Søster Magnille skulde følge ham, saa kunde hun med det Samme faa Raad for sine daarlige Øjne. Det fandt Venner og Bekjendte rimeligt og afsted kjørte de Daniel og Magnille til Lyngø. Her opdagede han Gyldenløves Forhold til Karen Fiol, og her fortroede han sig fuldstændig til Magnille, sagde hende sin besynderlige Elskov, sagde hende, at der for ham kun var Lys og Livsens Aande, hvor Marie Grubbe var, og besvor hende at følge ham til Frederiksborgby, for at han kunde være den nær, der saa ganske fyldte hans Hu.

Magnille føjede ham, de lejede sig ind i Frederiksborg og havde nu alt i mange Dage fra det Fjerne fulgt Marie Grubbe paa hendes ensomme Morgengange.

Og saa var det, de mødtes.
